

Баъзе ривоятҳо дар мавриди моҳи зулҳиҷча

[Тоҷикӣ – Tajiki – طاجيکيّه]

Таҳияи: Мисбоҳиддини Ҳомид

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿الأحاديث الواردة في شهر ذى الحجة﴾

«باللغة الطاجيكية»

إعداد: مصباح الدين حميدوف

2011 - 1432

IslamHouse.com

Баъзе ривоятҳо дар мавриди моҳи зулҳиҷча

«إن الزمان قد استدار كهيئته يوم خلق الله السموات والأرض، والسنة إثنا عشر شهراً، منها أربعة حرم: ثلاث متواليات ذوالقعدة وذوالحجة والمحرم، ورجب مضر الذي بين جمادى وشعبان ... الخ» متفق عليه.

Аз Абӯбаكري Сиддиқ (р) ривоят шудааст ки Паёмбар (с) фармуд: Аз рузе ки Худованд замини осмонҳоро офаридааст, асру замон ба монанди шаклу ҳайати худ давр мезанад, сол дувоздаҳ моҳ аст, чаҳор моҳи аз ин моҳҳо моҳҳои ҳаром мебошанд, се моҳи ҳаром пушти сари ҳам меоянд: Зулқаъда, Зулҳиҷа, Муҳаррам, ва моҳи Раҷаб миёни Ҷимоди ва Шаъбон қарор дорад. (ривояти Бухори ва Муслим)

«شهران لاينقصان، شهرا عيدٍ: رمضان وذوالحجة» متفق عليه.

Аз Абубакри Сиддиқ (р) ривоят шудааст ки Паёмбар (с) фармуд: Ду моҳе аст ки аз фазилати онҳо кам намешавад, ду моҳи ид яъне моҳи

Рамазон ва моҳи Зулҳиҷа. (ривояти Бухори ва Муслим)

«أن رجلاً من اليهود قال له: يا أمير المؤمنين آية في كتابكم تقرأونها لو علينا معشر اليهود نزلت لاتخذنا ذلك اليوم عيداً. قال: أي آية، قال:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا ﴿٣﴾ [المائدة: ٣]

«Имрӯз дини шуморо ба камол расонидам ва неъмати худ бар шумо тамоm кардам ва исломро дини шумо баргузидам». (Ал моида 3)

قال عمر رضي الله عنه: «قد عرفنا ذلك اليوم والمكان الذي نزلت فيه علي النبي صلى الله عليه وسلم وهو قائم بعرفة، يوم الجمعة» متفق عليه

Аз Умар ибни Хатоб (р.з) ривоят шудааст, ки марде аз яҳудиён ба у гуфт: Эй амири муъминон! дар китоби шумо ояте вучуд дорад, ва шумо доим онро мехонед, агар барои мо яҳудиён чунин оят нозил мешуд, мо он рузро ҷашн мегирифтем, Умар (р.з) гуфт кадом оят? Он мард гуфт:

«Имрӯз дини шуморо ба камол расонидам ва неъматӣ худ бар шумо тамоми кардам ва исломро дини шумо баргузидам». (Ал моида 3)

Умар (р.з) гуфт: Замон ва маконро ки ин оят дар он нозил шуд комилан ёд дорем, дар саҳрои Арафа дар ҳоле ки истода буд ва рузи ҷумъа бар Паёмбар (с) нозил шуд. (Бухори ва Муслим)

ابن عباس - رضي الله عنهما - قال: قال النبي ﷺ «ما من أيام العمل الصالح فيهن أحب إلي الله من هذه الأيام العشر، فقالوا يا رسول الله ﷺ! ولا الجهاد في سبيل الله، فقال رسول الله ﷺ: ولا الجهاد في سبيل الله، إلا رجل خرج بنفسه وماله، فلم يرجع من ذلك بشيء». رواه البخاري.

Аз ибни Абос (р.з) ривоят шудааст, ки Паёмбар (с) фармуд: Ҳеҷ рузе вуҷуд надорад ки амали солеҳ дар он аз ин даҳ руз (манзур даҳ рузи моҳи Зулҳиҷа) назди Худованд маҳбубтар бошад, саҳобаҳо гуфтанд: Эй расули Худо! Аз ҷиҳод дар роҳи Худо ҳам маҳбубтар мебошанд? Паёмбар (с) фармуд: Ҷиҳод дар роҳи Худо ҳам аз он маҳбубтар нест, магар касе ки бо ҷону молаш ба ҷиҳод рафта бошад ва ҷизе аз онҳо боз нагардад

яъне дар роҳи Худо ҷону молашро аз даст дода бошад. (Бухори)

أبوسعيد خدري رضي الله عنه يقول : «نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن صوم يوم الفطر ويوم النحر ... » متفق عليه

Абусаъиди Худри (р.з) мегуяд: Паёмбар (с) аз руза доштани рузи иди Рамазон ва иди Қурбон манъ намудааст. (Бухори ва Муслим)

عائشة صديقة- رضي الله عنها- قالت: «ما رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم صائماً في العشر قط» صحيح مسلم

Аз Оиша (р.з) ривоят шудааст ки гуфт: Ҳечгоҳ надидам ки Паёмбар (с) даҳ рузи Зулҳиҷаро руза бигирад. (Муслим)

عن ام سلمة- رضي الله عنها- أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «إذا دخلت العشر وأراد أحدكم أن يضحي، فلا يمس شعره وبشره شيئاً» رواه مسلم في صحيحه، و الترمذي في سننه

Аз Умми Салама (р.з) ривоят шудааст ки Паёмбар (с) гуфт: Ҳаргоҳ рузи аввали моҳи Зулҳиҷча фаро

расид ва касе аз шумо хост ки қурбони кунад набояд муйҳо ва нохунҳояшро бигирад ва ё кам кунад. (Муслим ва Тирмизи)

Абуқатода (р.з) мегуяд: Марде назди Паёмбар (с) омаду гуфт: Шумо чигуна рӯза мегиред? Паёмбар (с) асабони шуд, сипас гуфт: Ба ин сурат руза мегирем: се руз аз ҳар моҳ, моҳи Рамазон, то Рамазони баъди ҳар кас ба ин сурат рӯза бигирад, мисли ин аст ки тамоми солро рӯза гирифта бошад, рӯзаи рӯзи Арафа, ки боиси каффораи гуноҳони соли қабли ва баъди мешавад, рӯзаи рӯзи ошуро ки боиси каффораи гуноҳони соли қабли мешавад.(Муслим ва Аҳмад)

عن عائشة - رضي الله عنها - قالت: إن رسول الله ﷺ قال: «ما من يوم أكثر من أن يعتق الله فيه عبداً من النار من يوم عرفة، وإنه ليدنو بيّاهي بهم الملائكة. فيقول: أراد هؤلاء.» رواه مسلم

Аз Оиша (р.з) ривоят шудааст ки Паёмбар (с) фармуд: Ҳеч рӯзе Худованд бештар аз рӯзи Арафа бандагони худро аз оташи дӯзах озод намекунад, ва сипас малоикаҳо ба онҳо наздик мешаванд ва

ифтихор намуда мегуянд, оё Худованд инҳоро дар назар дорад?. (Муслим)

Аз Омир ибни Уқба (р.з) ривоят шудааст ки Паёмбар (с) фармуд: Рӯзи Арафа ва рӯзи иди қурбон ва се рӯз баъд аз рӯзи иди қурбон (аёми ташриқ) рӯзҳои хурдану ошомидан ва шоди ҳастанд. (Муслим ва Аҳмад)

أنس بن مالك رضي الله عنه ميگوید: پیامبر ﷺ وارد مدینه شد، اهل مدینه در زمان جاهلیت دو روز داشتند که در آن شادي و بازي ميکردند، پیامبر ﷺ فرمود: «إن الله تبارك وتعالى قد أبدلكم بهما خيراً منهما يوم الفطر ويوم النحر». رواه أحمد في مسنده

Анас ибни Молик мегуянд: Паёмбар (с) вориди Мадина гашт: Мардуми Мадина дар замони чоҳилият ду рӯзе доштанд ки дар он шодиву бози мекаррданд, Паёмбар (с) фармуд: «Худованди бузург ба ҷои ин ду рӯз, ду рӯзи беҳтар ва хубтарро барои шумо қарор додааст, рӯзи иди Фитр ва иди Қурбон». (Аҳмад)

عبدالله بن عمرو بن عاص - رضي الله عنهما - ميگوید: نزد بدرم عمرو بن عاص رضي الله عنه رفتم، دیدم که چیزی می خورد، مرا فراخواند که با او بخورم، گفتم روزه هستم، گفت:

«هذه الأيام التي نهانا رسول الله ﷺ عن صيامهن، وأمرن بفطرهن). قال مالك: (هي أيام التشریق) رواه مالك في الموطأ

Абдуллоҳ ибни Амр ибни Ёос (р.з) мегуяд: Назди падарам (Амр ибни Ёос) рафтам ва дидам ки чизе меҳурд, манро даъват намуд ки бо у бихурам, ман гуфтам ки рӯзадор ҳастам, гуфт: ин рӯзҳо, рӯзҳои ҳастанд ки Паёмбар (с) аз рӯза гирифтанишон манъ намудааст, ва амр намудааст ки ин рузҳоро ифтор намоем, имом Молик мегуяд: манзур аз ин рӯзҳо се рӯзи баъди иди қурбон мебошад (аёми ташриқ). (Молик)

أبونجیح میگوید از ابن عمر - رضي الله عنهما - در مورد روزه عرفه سؤال شد؟ كفت: «حججت مع النبي ﷺ فلم يصمه، وحججت مع ابي بكر فلم يصمه، وحججت مع عمر فلم يصمه، وحججت مع عثمان فلم يصمه، وأنا لا أصومه، ولا أمر به ولا أنهي عنه» رواه احمد في سننه، ورواه الترمذي في سننه، ورواه الدارمي في سننه

Абу Нучайҳ мегуяд: аз ибни Умар дар мавриди рӯзаи рӯзи Арафа суол шуд, дар ҷавоб гуфт: Бо Паёмбар (с) ҳаҷ кардам ин рӯзро рӯза нагирифт, бо Абубакр (р) ҳаҷ кардам ин рӯзро рӯза

нагирифт, бо Умар (р.з) ҳаҷ кардам ин рӯзро рӯза
нагирифт, бо Усмон (р.з) ҳаҷ кардам ин рӯзро
рӯза нагирифт, ва ман ҳам ин рӯзро рӯза
намегирам, ва ба рӯза доштани ин рӯз на амр
мекунам ва на манъ мекунам. (Тирмизи ва
Доруми)

عن عبد الله بن قرط عن النبي ﷺ قال: «إن أعظم الأيام عند الله تبارك وتعالى يوم
النحر، ثم يوم القر». رواه احمد في مسنده، ورواه ابوداود في سننه

Аз Абдуллоҳ ибни Қарат (р.з) ривоят шудааст ки
фармуд: Бузургтарин рӯз дар назди Худованд рӯзи
иди қурбон аст, ва сипас баъд аз он рӯзе ки пас аз
иди қурбон меояд, ёздаҳуми Зулҳиҷа. (Аҳмад ва
Абудовуд)

عبد الله بن عمر - رضي الله عنهما - ميکويد: بيامبر ﷺ در حجي که انجام داد روز
عيد قربان ميان جمرات ايستاد و گفت: «أي يوم هذا؟» فقالوا: (يوم النحر)، قال: «هذا
يوم الحج الأكبر» رواه البخاري

Абдуллоҳ ибни Умар (р.з) мегуяд: Паёмбар (с) дар
ҳаҷче ки анҷом дод рӯзи иди қурбон миёни

ҷамарот истод ва гуфт: имрӯз чи рӯзе аст?
Гуфтанд: рӯзи иди қурбон, фармуд: имрӯз рӯзи
ҳаччи акбар аст. (Бухори)

عن عبد الله بن عمرو - رضي الله عنهما - أن رسول الله ﷺ قال: «أمرتُ بيوم الأضحى
عيداً جعله الله لهذه الأمة ...» رواه احمد في مسنده، و رواه ابوداود في سننه

Абдуллоҳ ибни Амр (р.з) мегуяд: Паёмбар (с)
фармуд: Ба ман дастур дода шудааст ки рӯзи
қурбониро ид бикунам, Худованд онро барои ин
уммат ид қарор додааст....(Аҳмад ва Абудовуд)

عن أبي هريره رضي الله عنه: «أن أبا بكر الصديق رضي الله عنه بعثه في الحجة التي أمره النبي ﷺ عليها قبل
حجة الوداع يوم النحر في رهط يؤذن في الناس: لا يحج بعد العام مشرك، ولا يطوف
بالبیت عريان» وفي رواية لأبي داود: «ويوم الحج الأكبر يوم النحر والحج الأكبر الحج»
رواه ابوداود في سننه

Абуҳурайра (р.з) мегуяд: Абӯбакри Сиддиқ манро
дар ҳаҷе ки Паёмбар (с) пеш аз ҳаҷатул видоъ
Абӯбакрро роҳбар таъин карда буд, фиристод то
дар рӯзи иди Қурбон бо ҷамоъати дигаре дар
миёни мардум фарёд бизанем ва бигуем: баъд аз
ин сол набояд ҳеҷ мушрике ҳаҷ кунад, ва ҳеҷ

**шаҳси луче атрофи хонаи Каъба тавоф намояд.
(Абудовуд)**

عن ابن عباس - رضي الله عنهما - قال: «كانوا يرون أن العمرة في أشهر الحج من أفجر الفجور في الأرض، ويجعلون المحرم صفراً، ويقولون: إذا برأ الدبر، وعفا الأثر، وانسخ صفر، حلت العمرة لمن اعتمر. قدم النبي ﷺ وأصحابه صبيحة رابعة مهلين بالحج فأمرهم أن يجعلوها عمرة، فتعاضم ذلك عندهم، فقالوا: يا رسول الله ﷺ! أي الحل، قال: «حل كله» متفق عليه

Ибни Абос мегуяд: Баъзеҳо умра карданро дар моҳҳои ҳаҷ аз хатарноктарин гуноҳон медонистанд, моҳи Муҳаррамро моҳи сафар қарор медоданд, ва мегуфтанд: ҳаргоҳ захми пушти уштурҳо хуб шавад ва машақат ва нороҳати сафар бартараф шавад, асар ва аломатҳои захмҳо куҳна ва қадим гашт, ва моҳи сафар ба охир расид, умра барои умрақунанда ҳалол мегардад. Паёмбар (с) субҳи рӯзи чаҳорум вориди Мака шуданд ва садои таҳдилашро ба мақсади анҷом додани ҳаҷ баланд кард, ва ба асҳобаш дастур дод ки Умраро анҷом бидиҳанд, саҳобаҳо ки ин кор барояшон саҳту номафҳум буд, гуфтанд: эй расули Худо кучо

ҳалол шудааст? Паёмбар (с) гуфт: ҳамааш ҳалол аст ва ишколе надорад. (Бухори ва Муслим)

عن ابن عباس - رضي الله عنهما - : «(والفجر) قال: فجر النهار، (وليلٍ عشر) قال: عشر الأضحى» رواه الحاكم في المستدر.

Ибни Абос (р.з) мегуяд (валфачр) яъне: рӯшноии авали субҳидам, ва (ва лаёлин ъашр) яъне: даҳ рузи моҳи Зулҳиҷа ва рӯзи қурбони мебошад.(Ҳоким)

عن جابر^{رضي} عن النبي^{صلى} قال: «إن العشر عشر الأضحى، والوتر يوم عرفة والشفع يوم النحر». رواه احمد في مسنده

Ҷобир (р.з) аз Паёмбар (с) ривоят мекунад ки манзур аз (ъашр) дар Қурон, даҳ рӯзи моҳи Зулҳиҷа мебошад, ва (витр) яъне рӯзи Арафа мебошад, ва (шафъ) яъне рузи ид ва қурбони кардан мебошад. (Аҳмад)

Дар мавриди баъзе амалҳо ва фазилати онҳо ҳадисҳои заъифу мавзӯе ворид шудааст ки онҳоро бароятон баён хоҳам кард

«من صام العشر فله بكل يوم صوم شهر، وله بصوم يوم التروية سنة، وله بصوم يوم
عرفة سنتان».

Ҳадиси якум: Ҳар ки даҳ рузи моҳи аввали моҳи
Зулҳиҷҷаро рӯза бигирад, дар баробарии ҳар рӯзи
рӯза гирифтааш барояш савоби як моҳа рӯзадори
навишта мешавад, ва дар муқобили рӯзаи рӯзи
ҳаштуми ин моҳ савоби як сола барояш навишта
мешавад, ва барояш рӯзадории рӯзи Арафа
савоби дусола навишта мешавад. (ҳадис заъиф
аст)

حديث: «من صام آخر يوم من ذي الحجة، وأول يوم من المحرم، فقد ختم السنة
الماضية، وافتتح للسنة المستقبلية بصوم جعله الله كفارة خمسين سنة»

Ҳадиси дувум: Ҳар кас ки охири рӯзи моҳи
Зулҳиҷҷаро ва авалин рӯзи моҳи Муҳаррамро рӯза
бигирад, гуё ки соли гузаштаро бо рӯзадори ба поён
расонидааст ва соли ояндаро бо рӯзадори шуруъ
кардааст, ва Худованд онро каффораи гуноҳони
панҷоҳсоалааш қарор додааст. (ҳадис заъиф аст)

«من صلى يوم عرفة بين الظهر والعصر أربع ركعات، يقرأ في كل ركعة بفاتحة الكتاب مرة، وقل هو الله أحد خمسين مرة، كتب الله له ألف ألف حسنة...»

Ҳадиси сеvум: Ҳарки рӯзи Арафа байни намози пешин ва намози аср чаҳор ракаъат намоз бихонад, дар ҳар ракаъат сураи Фотиҳаро як бор ва сураи Қул ҳува аллоҳро панҷоҳ маротиба бихонад, Худованд барои у ҳазор, ҳазор савоб менависад. (ҳадис заъиф аст)

حديث: «من صلى يوم عرفة ركعتين يقرأ في كل ركعة بفاتحة الكتاب ثلاث مرات ... إلا قال الله عز وجل: أشهدكم أنني قد غفرت له».

Ҳадиси чаҳорум: Ҳар ки рӯзи Арафа ду ракаъат намоз бихонад, ва дар ҳар ракаъат сураи Фотиҳаро се маротиба бихонад..... Худованд мефармояд: шуморо шоҳид мегирам ки бе шаку шубҳа уро бахшидам. (ҳадис заъиф аст)

«من صلى ليلة النحر، ركعتين يقرأ في كل ركعة بفاتحة الكتاب خمس عشرة مرة، وقل هو الله أحد خمس عشرة مرة ... جعل الله اسمه في أصحاب الجنة ... الخ».

Ҳадиси панҷум: Ҳар ки шаби иди Қурбон ду рақаъат намоз бихонад, ва дар ҳар рақаъат сураи фотиҳаро понздаҳ маротиба ва сураи Қул ҳуваллоҳро понздаҳ маротиба бихонад... Худованд номи уро дар байни аҳли биҳишт қарор медиҳад. (ҳадис заъиф аст)

حديث: «إذا كان يوم عرفة غفر الله للحاج، فإذا كان ليلة المزدلفة غفر الله للتجار... الخ».

Ҳадиси шашум: Ҳаргоҳ рузи Арафа фаро расид Худованд ҳочиёнро афв ва мавриди бахшиш қарор медиҳад, ва ҳаргоҳ ки шаби Муздалифа фаро расид Худованд тоҷиронро мавриди бахшиш қарор медиҳад....(ҳадис заъиф аст)